

[Bjørn Elmquist]

folks rettigheder, tør man vel dårlig nok gisne om for nærværende, men tør man håbe på, at det kan lukke op for bedre forhold?

Desværre står det ikke meget bedre til mange steder i verden. Der er uro mellem befolkningsgrupper – bare i går førte det til mordet på en af de mest fremtrædende politiske ledere i den tredje verden, Indira Gandhi.

Hvor udbredte overgrebene imod menneskerettighederne er, kan man se i den årsrapport for 1983, som Amnesty International netop har udgivet. I Asien, Mellemøsten, Afrika, Latinamerika og Mellemamerika er nævnt det ene land efter det andet – så mange desværre, at det ville føre alt for vidt her at nævne dem enkeltvis.

Også i vor del af verden, Europa, sker der overgreb, og her finder jeg behov for at fremdrage Tyrkiet og Østeuropa, specielt Sovjetunionen, idet jeg jo allerede har nævnt Polen. Om Tyrkiet skal jeg her og nu blot erindre om sagen for Den europæiske Menneskerettighedskommission i Strasbourg, som Danmark og fire andre Europarådslande har kørende, og jeg vil samtidig erindre om, at vi er adskillige danske politikere, der her i folketinget og via vores virke i Europarådet nu i årevis har arbejdet meget aktivt for netop demokrati og menneskerettigheder i et af vores samarbejdslande, Tyrkiet.

Hvad menneskerettighedssituationen i Sovjet angår, havde vi for ganske nylig lejlighed til her i folketinget at gøre egne personlige erfaringer. Det var, da vi havde besøg af en delegation fra USSRs øverste sovjet. Forespørgsler om mulighederne for en række sovjetborgere, der har søgt om udrejsetilladelse, men har fået både nej og alvorlige repressalier, blev totalt afvist. Der var ikke den mindste interesse at spore for yderligere oplysninger fra vores side, tværtimod. »Vi kender ikke de personer, De her nævner«, var et af svarene, »og i øvrigt er Deres kilder, hr. Elmquist, sikkert ganske upålidelige.«

Jeg skal slet ikke her og nu komme ind på den incidens, der var om Sakharovsagen, som mange måske har læst om i pressen, men for fuldstændighedens skyld skal jeg tilføje, at indtrykket af den samme upåvirkelige, totalt afvisende sovjetiske holdning ligeledes tegnede sig, når man bragte forholdet mellem Sovjetunionen og Afghanistan på bane.

Jeg skal slutte dette afsnit om menneskerettigheder og demokrati med håbet om, at regeringen og vi her i folketinget ikke vil lade dette aspekt i vores generelle udenrigspolitik ude af syne, men tværtimod fastholde det.

Hvad relationerne mellem staterne angår, har udenrigsministeren jo på udmærket vis analyseret og vurderet en lang række politiske problemstillinger rundt om i verden. Af dem skal jeg derfor nu og her alene kommentere Øst-Vest- og Nord-Syd-forholdene nærmere og så kort nævne det multilaterale samarbejde i FN, mellem de nordiske lande og i NATO.

Øst-Vest-forholdet bestemmes næsten naturligt af klimaet mellem supermagterne USA og Sovjet. Hvor venstres sympatier og forhåbninger er, kan ingen være i tvivl om – de ligger hos USA, den vigtigste garant for vor og den vestlige verdens fortsatte frihed og sikkerhed.

I venstre beklager vi den forværring af Øst-Vest-forholdet, som de seneste år har udvist, men er der ikke tændt i det mindste en gnist af håb om, at det nu omsider er ved at gå den anden vej? Er det bl.a., fordi man i Moskva – hvor ledersituationen i øvrigt ikke forekommer ganske klar og utvetydig – nu i nogle måneder og i hvert fald nogle uger er nået frem til, at det amerikanske præsidentvalg ikke vil føre til nogen ændring i bemandingen af Det hvide Hus?

Hvorom alting er, så håber og tror vi i venstre, at Moskva og Washington snarest vil komme så meget på talefod, at nedrustningsforhandlingerne kan blive genoptaget og føre til konkrete resultater vel at mærke. Vi mener også, det vil være et skridt i den rigtige retning, om præsident Reagans nylige forslag om regelmæssige kontakter på ministerplan mellem supermagterne kunne blive gennemført. Også CSCE-konferencerne – senest det, der foregår i Stockholm – hører trods manglende gennembrud til blandt de mere lovende elementer i udviklingen. Vi vil i øvrigt gerne complimentere regeringen, som sammen med andre små og mellemstore lande i Europa både i Øst og i Vest har bestræbt sig for at holde kontakter og besøg ved lige på bilateralt plan, så man dog har en dialog i gang på det plan.

Nord-Syd-problemerne er velkendte. Bare de allersidste dage er nogle af dem blevet